

TILASTOTIEDE JA SOSIOLOGIA ⁹⁷**ALKULAUSE**

Osa lukijalle esitettävistä kirjoitelmista on sellaisia, joita ei ole aikaisemmin julkaistu, ja osa sellaisia, jotka ovat ilmestyneet ennen sotaa eri aikakauslehdissä ja nyt julkaistaan uudestaan. Kirjoitelmissa käsitelty kysymys — kansallisten liikkeiden merkitys ja osuus, kansallisen ja kansainvälisen keskinäinen suhde — herättää nyt tietenkin erikoista mielenkiintoa. Tätä kysymystä koskevien mietintöjen yleisimpänä ja suurimpana vikana on se, että puuttuu historiallinen katsantokanta ja konkreettisuus. Varsin tavallista on kaikenlaisen roskan salakuljetus yleisten fraasien lipun alla. Siksi arvelemme, että on perin tarpeellista esittää jonkin verran tilastotietoja. Mielestämme on hyödyllistä verrata toisiinsa niitä lausuntoja, joita esitimme ennen sotaa, ja sodan antamia opetuksia. Kirjoitelmien siteenä on teorian ja katsantokannan yhteisyys.

Tammikuu 1917

*Kirjoittaja***KANSALLISTEN LIIKKEIDEN
HISTORIALLINEN TILANNE**

Tosiasiat ovat itsepintaisia, sanoo englantilainen sananlasku. Tuo sananlasku tulee varsin usein mieleen, kun näkee jonkun kirjailijan livertelevän kuin satakieli siitä, miten ylevä on „kansallinen periaate”, kun otetaan huomioon sen eri merkitykset ja keskinäissuhteet; useimmiten tuon „periaatteen” soveltaminen on kuitenkin yhtä onnistunutta, kuin onnistuneita ja soveliaita olivat kansansadun tunnetun

henkilön huudahdukset hänen nähdessään ruumissaattueen: „saatte kantaa kantamasta päästyänne”.

Tarkat tosiasiat, kiistattomat tosiasiat — juuri niitä tuollaiset kirjailijat vihaavat erikoisesti ja juuri ne ovat erittäin tarpeellisia, jos halutaan todella päästä selville mutkikkaasta ja vaikeasta kysymyksestä, jota alituisen on tieteen tahtoen sotkettu. Mutta miten tosiasioita on koottava? miten saadaan selville niiden yhteys ja keskinäinen riippuvaisuus?

Mikään yhteiskunnallisten ilmiöiden alalla käytetyistä menetelmistä ei ole sen yleisempi eikä pätemättömämpi kuin se, että esitetään irrallisina *erillisiä* toisarvoisia seikkoja ja pelataan esimerkeillä. Esimerkkien valitseminen yleensä ei tuota mitään vaikeutta eikä sillä ole mitään merkitystäkään tai sitten sillä on aivan kielteinen merkitys, koska kaikki riippuu eri tapausten konkreettisesta historiallisesta tilanteesta. Tosiasiat, jos ne otetaan *kokonaisuutena*, toisiinsa *sidottuina*, eivät ole vain „itsepintaisia”, vaan ne ovat ehdottomasti myös todistavia. Toisarvoiset seikat, jos niitä ei oteta kokonaisuutena eikä toisiinsa sidottuina, jos ne ovat vaillinaisia ja mielivaltaisia, ovat nimenomaan vain leikkikaluja tai jotain pahempaa. Kun esimerkiksi kirjailija, joka aikoinaan on käynyt vakavasta kirjailijasta ja haluaa, että häntä pidettäisiin sellaisena, ottaa käsiteltäväksi sellaisen tosiasian kuin mongolialainen ies ja esittää sen esimerkkinä selittääkseen eräitä tapahtumia XX vuosisadan Euroopassa, niin voidaanko sitä pitää vain leikkinä vai onko oikeammin pitää sitä poliittisena petkutuksena? Mongolialainen ies on historiallinen tosiasia, joka epäilemättä liittyy kansallisuuskysymykseen, aivan samoin kuin XX vuosisadan Euroopassa on havaittavissa useita, yhtä epäilemättömästi tuohon kysymykseen liittyviä tosiasioita. Kuitenkin löytyy vähän sellaisia ihmisiä — sen tyyppisiä ihmisiä, joita ranskalaiset sanovat „kansallisiksi klovneiksi”, — ketkä saattavat vaatia, että heidät on otettava vakavalta kannalta, ja operoivat sellaisella „tosiasialla” kuin mongolialainen ies havainnollistaakseen Euroopan tapahtumia XX vuosisadalla.

Tästä seuraa selvä johtopäätös: täytyy koettaa luoda tarkoista ja kiistattomista tosiasioista sellainen perusta, johon voitaisiin nojautua ja johon voitaisiin verrata mitä tahansa niistä „yleisistä” eli „esimerkillisistä” mietelmistä, joita

eräissä maissa sovelletaan niin tavattoman väärin meidän päivinämme. Jotta se olisi todella perusta, ei pidä ottaa erillisiä tosiasioita, vaan *kaikki* käsiteltävää kysymystä koskevat tosiasiat *yhdessä, ilman ainoatakaan* poikkeusta, sillä muussa tapauksessa herää kiertämättömästi epäily ja aivan oikea epäily, että tosiasiat on valittu tai koottu mielivaltaisesti, että kokonaisuutena otettujen historiallisten ilmiöiden objektiivisen yhteyden ja keskinäisen riippuvaisuuden asemesta esitetään „subjektiivista” sekasotkia ehkä likaisenkin jutun puolustukseksi. Sellaistahan tapahtuu... useammin kuin luullaankaan.

Näistä näkökohdista lähtien päätimme aloittaa tilastotiedoista, tajuten tietenkin täydelleen sen, kuinka suurta vastenmielisyyttä tilastotiedot herättävät eräissä lukijoissa, jotka pitävät „meitä ylentävää petosta” suuremmassa arvossa kuin „alhaisia totuuksia”, ja muutamissa kirjailijoissa, jotka internationalismia, kosmopolitismia, nationalismia, patriotismia y.m.s. koskevien „yleisten” mielmien lipun alla harjoittavat mielellään poliittista salakuljetusta.

1. LUKU

HIEMAN TILASTOTIETOJA

I

Jotta voitaisiin tarkastella kansallisia liikkeitä koskevia tietoja todella *kokonaisuutena*, meidän on otettava huomioon maapallon *koko* väestö. Tällöin on saatava selville mahdollisimman tarkoin ja tutkittava mahdollisimman täydellisesti kaksi tunnusmerkkiä: ensinnäkin, kuinka puhtaita tai kirjavia ovat eri valtiot kansalliselta kokoonpanoltaan; toiseksi, valtioiden jakaantuminen (tai valtion tapaisten muodostumien jakaantuminen niissä tapauksissa, kun herää epäily, voidaanko puhua varsinaisesti valtiosta) valtiollisesti itsenäisiin ja valtiollisesti riippuvaisiin.

Ottakaamme tarkasteltaviksi uusimmat, vuonna 1916 julkaistut tiedot ja käyttäkäämme kahta alkulähdettä: toinen niistä on saksalainen alkulähde, Otto Hübnerin „Maantieteelliset-tilastolliset taulukot”, ja toinen englantilainen, „Valtiokalenteri” („The Statesman's Year-Book”). Ensin mainittu alkulähde on otettava perustaksi, koska se käsitte-

lee meitä kiinnostavaa kysymystä paljon täydellisemmin, viimeksi mainittua käytämme sitä vastoin hyväksemme alkulähteenä, jonka mukaan tarkistamme ja teemme joitakin, enimmäkseen yksityisluontoisia oikaisuja.

Aloitamme katsauksemme valtiollisesti itsenäisistä ja kansallisen kokoonpanon eheyden puolesta kaikkein „puh-taimmista” valtioista. Ensi sijalle tässä suhteessa asettuu heti ryhmä Länsi-Euroopan valtioita, t.s. sellaiset valtiot, jotka sijaitsevat Venäjästä ja Itävallasta länteen.

Tuohon kuuluu kaikkiaan 17 valtiota, joista kuitenkin viisi, ollen erittäin puhtaita kansalliselta kokoonpanoltaan, on mitättömän pienen kokonsa puolesta suorastaan leikki-valtioita. Ne ovat Luxemburg, Monaco, Marino, Liechtenstein ja Andorra, joiden yhteinen asukasluku on kaikkiaan vain 310 tuhatta ihmistä. Epäilemättä on paljon oikeampaa olla laskematta niitä lainkaan valtioiden joukkoon. Jäljelle jääneistä 12 valtiosta seitsemän on kansalliselta kokoonpanoltaan aivan puhdasta: Italiassa, Hollannissa, Portugalissa, Ruotsissa ja Norjassa 99% joka valtion väestöstä on samaa kansallisuutta; Espanjassa ja Tanskassa 96% väestöstä. Sitten seuraa kolme valtiota, joissa on melkein puhdas kansallinen kokoonpano: Ranska, Englanti ja Saksa. Ranskassa on vain 1,3% väestöstä italialaisia, jotka Napoleon III on annektoinut loukaten ja väärentäen kansan tahtoa. Englanti on annektoinut Irlannin, jonka väestö, 4,4 milj., muodostaa vähemmän kuin yhden kymmenesosan koko väestöstä (46,8 milj.). Saksan 64,9-miljoonaisesta väestöstä ovat kansallisesti vieraita ja kansallisesti melkein yhtä sorrettuja aineksia kuin irlantilaiset Englannissa puolalaiset (5,47%), tanskalaiset (0,25%) ja elsasslothingenilaiset (1,87 milj.), mutta kuitenkin erästä osaa (ei ole tarkkaa tietoa, nimenomaan kuinka suurta osaa) elsasslothingenilaisista epäilemättä vetää ei ainoastaan kielen, vaan myös taloudellisten etujen ja sympatioiden vuoksi Saksan puoleen. Ylipäänsä noin 5 miljoonaa Saksan väestöstä kuuluu vieraisiin, vajaa oikeudellisiin ja vieläpä sorrettuihinkin kansallisuuksiin.

Vain kahdessa Länsi-Euroopan pienessä valtiossa on sekalainen kansallinen kokoonpano: Sveitsissä, jonka vähää vaille neljä miljoonaa käsittävästä väestöstä on 69% saksalaisia, 21% ranskalaisia ja 8% italialaisia, ja Belgiassa

(väestöä vajaan 8 milj.; likipitään noin 53% on luultavasti flaamilaisia ja noin 47% ranskalaisia). On kuitenkin huomautettava, että niin kirjavia kuin nuo valtiot ovatkin kansalliselta kokoonpanoltaan, ei tässä yhteydessä voida puhua kansallisuuksien sortamisesta. Kummankin valtion perustuslain mukaan kaikki kansallisuudet ovat tasa-arvoisia; Sveitsissä tuo tasa-arvoisuus on todellakin toteutettu täydellisesti; Belgiassa on eriarvoisuutta flaamilaisten suhteen, vaikka he muodostavatkin enemmistön väestöstä, mutta tuo eriarvoisuus on mitättömän vähäistä verrattuna esim. siihen, mitä puolalaiset ovat saaneet kärsiä Saksassa tai irlantilaiset Englannissa, puhumattakaan siitä, mitä tavallisesti havaitaan niissä maissa, jotka eivät kuulu tarkasteltavana olevaan valtioryhmään. Muun muassa sen vuoksi termi „kansallisuuksien valtio”, jonka laajalle leviämislle antoivat hyvän alun kansallisuuskysymyksen alalla esiintyneet opportunistit, itävaltalaiset kirjailijat K. Renner ja O. Bauer, on oikea vain hyvin rajoitetussa mielessä, nimenomaan silloin, kun toisaalta ei unohdeta sitä erikoista historiallista paikkaa, mikä on tuontyyppisten valtioiden suurimmalla osalla (siitä meidän on puhuttava vielä tuonnempana), ja kun toisaalta ei anneta verhota tuolla termillä perusteellista eroavaisuutta, mikä on kansallisuuksien todellisen tasa-arvoisuuden ja kansallisuuksien sortamisen välillä.

Kun yhdistämme käsittelemämme maat, niin saamme yhden 12 Länsi-Euroopan valtiota käsittävän ryhmän, jonka yhteinen asukasluku on 242 milj. ihmistä. Noista 242 miljoonasta vain noin 9½ milj., t.s. yhteensä 4%, on sorrettuja kansallisuuksia (Englannissa ja Saksassa). Jos lasketaan yhteen kaikkien näiden valtioiden ne väestönosat, jotka eivät kuulu valtion peruskansallisuuteen, niin saamme noin 15 milj., t.s. 6%.

Kyseistä valtioryhmää luonnehtivat siis ylipäänsä seuraavat tunnusmerkit: ne ovat kehittyneimpiä kapitalistisia maita, kaikkein kehittyneimpiä niin taloudellisessa kuin valtiollisessakin suhteessa. Myös kulttuuritaso on korkein. Kansallisessa suhteessa suurin osa näistä valtioista on kansalliselta kokoonpanoltaan aivan puhtaita tai melkein puhtaita. Kansallisella eriarvoisuudella erikoisena valtiollisena ilmiönä on aivan mitätön osuus. Olemme tekemisissä

sentyypin „kansallisen valtion” kanssa, josta niin usein puhutaan, mutta useimmiten unohdetaan sen olevan luonteeltaan historiallisesti ehdollinen ja ohimenevä ihmiskunnan yleisessä kapitalistisessa kehityksessä. Mutta siitä puhumme tarkemmin omalla ajallaan.

Herää kysymys, rajoittuuko tuo valtiotyyppi Länsi-Eurooppaan? Nähtävästi ei. Kaikkia tuon tyyppin perustunnusmerkkejä, taloudellisia (pitkälle ja erittäin nopeasti kehittynyt kapitalismi), valtiollisia (edustusjärjestelmä), kulttuurillisia, kansallisia, havaitaan myös Amerikan ja Aasian kehittyneimmissä valtioissa: Yhdysvalloissa ja Japanissa. Viimeksi mainitun kansallinen kokoonpano on jo kauan sitten vakiintunut ja aivan puhdas; yli 99% väestöstä on japanilaisia. Yhdysvalloissa on ainoastaan 11,1% väestöstä neekereitä (sekä mulatteja ja intiaaneja), joita on pidettävä sorrettuna kansallisuutena, koska tasa-arvoisuutta, joka valloitettiin vuosien 1861—1865 kansalaisodalla ja turvattiin tasavallan perustuslailla, on neekerien tärkeimmillä asuinpaikoilla (etelässä) ja monessa suhteessa todellisuudessa rajoitettu yhä enemmän siirryttäessä vuosien 1860—1870 edistyksellisestä, esimonopolistisesta kapitalismista uuden ajan taantumukselliseen, monopolistiseen kapitalismiin (imperialismiin), uuden ajan, jonka erittäin selvänä rajana Amerikassa oli Espanjan ja Amerikan välinen vuoden 1898 imperialistinen sota (t.s. sota, jonka aiheutti kahden rosvon välinen saaliinjako).

Yhdysvaltojen valkoihoisesta väestöstä, jota on 88,7%, amerikkalaiset muodostavat 74,3% ja vain 14,4% on syntynyt ulkomailla, t.s. saapunut muista maista. Kuten tunnettua, Amerikassa vallinneet erittäin suotuisat kapitalismin kehityshedot ja kapitalismin erittäin nopea kehitys ovat saaneet aikaan sen, että tavattoman suuresti toisistaan eroavat kansallisuudet eivät ole missään maailmassa sulautuneet niin nopeasti ja perin pohjin kuin ne siellä ovat sulautuneet yhtenäiseksi „amerikkalaiseksi” kansakunnaksi.

Liittämällä Yhdysvallat ja Japanin edellä lueteltuihin Länsi-Euroopan maihin saamme 14 valtiota, joiden yhteinen asukasluku on 394 milj., näistä on kansallisesti sorrettuja noin 26 milj., t.s. 7%. Kiiruhtaen edelle huomautamme, että XIX vuosisadan lopun ja XX vuosisadan alun

käsittäväällä kaudella, t.s. juuri sillä kaudella, kun kapitalismi muuttui imperialismiksi, suurin osa nimenomaan näistä 14 kehittyneestä valtiosta pyrki erittäin voimaperäisesti eteenpäin siirtomaapolitiikan tiellä, minkä tuloksena näiden valtioiden „hallussa” on nyt yli puoli miljardia käsitävä riippuvaisuussuhteessa olevien maiden, siirtomaiden väestö.

II

Ryhmä Itä-Euroopan valtioita — Venäjä, Itävalta, Turkki (maantieteellisesti on oikeampaa pitää tuota viimeksi mainittua nyt aasialaisena valtiona ja taloudellisesti „puolittain siirtomaana”) ja 6 pientä Balkanin valtiota: Romania, Bulgaria, Kreikka, Serbia, Montenegro ja Albania — antaa meille heti toisen kuvan, joka eroaa perin pohjin edellisestä. *Ei ainoatakaan* valtiota, joka olisi puhdas kansalliselta kokoonpanoltaan! Vain Balkanin pikkuvaltioita voidaan nimittää kansallisiksi valtioiksi, mutta ei saa kuitenkaan unohtaa, että niissäkin vieraskansallinen väestö muodostaa 5—10%, että tavattoman suuri (kyseisen kansallisuuden edustajain kokonaisuutensa verrattuna tavattoman suuri) määrä romanialaisia ja serbialaisia asuu „oman” valtionsa rajojen ulkopuolella, että porvarillis-kansalliseen suuntaan käyvä „valtiollinen rakennustyö” Balkanilla ei yleensä ole päättynyt edes „eilisiin”, voitaneen sanoa, vuosien 1911—1912 sotiin. Balkanin pikkuvaltioiden joukossa ei ole ainoatakaan *sellaista* kansallista valtiota kuin ovat Espanja, Ruotsi y.m. Ja Itä-Euroopan suurissa valtioissa, kaikissa kolmessa, „omaa” kansallisuutta ja sitä paitsi pääkansallisuutta on vain 43%. Yli puolet, 57%, näiden kolmen suuren valtion väestöstä kuuluu „vieraskansalliseen” (aito venäläisittäin sanoen: vierasheimoiseen) väestöön. Länsi-Euroopan ja Itä-Euroopan valtioryhmien välinen ero voidaan tilastollisesti ilmaista seuraavalla tavalla:

Ensimmäisessä ryhmässä on 10 puhdasta tai melkein puhdasta kansallisvaltiota, joiden väkiluku on 231 miljoonaa; kansallisessa suhteessa „kirjavia” valtioita on vain kaksi, mutta niissä ei ole kansallisuuksien sortoa, kansallisuuksien tasa-arvoisuus on perustuslain säätämä ja sitä tosiasiallisesti noudatetaan; väkiluku on 11½ milj.

Toisessa ryhmässä on 6 melkein puhdasta valtiota, joiden väkiluku on 23 milj.; *kolme* valtiota on „kirjavaa” tai „sekalaista”, puuttuu kansallisuuksien tasa-arvoisuus, väkiluku on 249 miljoonaa.

Yleensä vieraskansallista väestöä (t.s. kunkin eri valtion peruskansallisuuteen * kuulumatonta väestöä) on Länsi-Euroopassa 6%, ja jos lisätään Yhdysvallat ja Japani, niin 7%. Itä-Euroopassa sen sijaan tuota väestöä on 53%!

*Julkaistu ensi kerran v. 1935
„Bolshevik” aikakauslehden 2. numerossa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

---

* Venäjällä isovenäläiset, Itävallassa saksalaiset ja madjaarit, Turkissa turkkilaiset.